

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۰۸

فصلنامه مدیریت و چشم‌انداز آموزش

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۰۸

دوره ۳ شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰ (پیاپی ۸)

Journal of Management and
educational perspective, Summer 2021

Received: Wednesday, April 28
Accepted: Monday, August 30

The mediating role of social goals in the relationship between psychological vulnerability and responsibility of female high school students

Sara Hosseini^۱

Mohammad Mirzaei Khalis^۲

Extended Abstract

Abstract

The aim of this study was to determine the mediating role of social goals in the relationship between psychological vulnerability and responsibility of female high school students in Sangar. The research method is essentially descriptive-correlative. The statistical population of the study consists of 730 female junior high school students. The sample size was obtained by cluster random sampling of 252 people. Gaff Student Responsibility Questionnaire (1957), Social Goals, Elliott McGregor (2001) and Carpentry and David Mental Vulnerability Questionnaire (2001) were used to collect data. The data authenticity was

1. M.A .Department of Educational Sciences, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Islamic Azad University, Tonekabon Branch, Iran. ssarahoseini2@gmail.com
۲PhD Student in Management, Department of Management, Faculty of Management and Economics, Dehaghan Branch of Azad University, Isfahan, Iran

approved by professors of academic expertise and their reliability was also confirmed by Cronbach's alpha coefficient test. In order to analyze the data, the structural equation technique was used by means of Lisrel statistical software and Spss statistical software. Findings showed that there is a positive and significant relationship between students' psychological vulnerability with social goals and their responsibility. There is a positive and significant relationship between students' social goals and their responsibility. The results showed that social goals play a mediating role in the relationship between psychological vulnerability and students' responsibility.

Introduction

Responsibility is a conscious, non-coercive choice in determining one's own behavior and how to treat others in social relationships (Escartí, Wright, Pascual, & Gutiérrez, 2015). The results of numerous studies show that responsible behavior in interpersonal relationships will lead to flexibility, social adjustment and ultimately success in life. Irresponsible behavior also leads to selfish behavior and disorder in social relationships. Therefore, having people with a high spirit of responsibility is one of the great social assets. But unfortunately, today we see people escaping responsibility and we see environments that reinforce the grounds for irresponsibility in people. Statistical evidence suggests that today moral weakness is recognized as the most important economic, social and cultural problem and adolescents have a low spirit of responsibility in the field of individual and social (Ahmadizamani, goodarzi, dialameh, 2020). Psychological vulnerability refers to the susceptibility and readiness of individuals to suffer from mental disorders such as anxiety and depression. Mental damage or disorder is a syndrome or behavioral or psychological pattern clinically significant and is found in a person, and is associated with current distress or a significant increase in the risk of death, pain, or handicapping (Springer, 2018). Students are the greatest human assets of any society because by applying the science and knowledge and skills learned, they can take firm steps towards the

excellence and development of society, so one of the important goals of the educational system is responsible students education (Gil, 2017). The ultimate goal of school education in schools should be to gradually separate students from dependence on the teacher and to teach them to do whatever necessary to guide and direct their behavior. Hence, one of the most comprehensive goals of education in any society should be to teach students to take responsibility for their actions (Cheng, 2017). This study tries to answer the question whether there is a significant relationship between psychological vulnerability and responsibility of female high school students with the mediating role of social goals.

Theoretical framework

Responsibility is related to a concept called the locus of control. The locus of control refers to a person's perception of what is causing his behavior. Students with a high locus of internal control and self-control believe in themselves and their ability to cope with events. In particular, they believe that it is their actions that cause events to occur, not accidental events or people in power; therefore, they are more motivated and usually feel a sense of responsibility hidden in themselves. (Shim, 2018). Shim et al. (2017) conducted a study entitled "Investigating the relationship between social goals and psychological regulation through emotion regulation mediation in students." The results showed that emotion regulation has a mediating role in the relationship between social goals and psychological regulation, and the overall effects of social approach goals were weak; but social goals has had a direct effect on students' psychological regulation by reducing emotional regulation. Also, avoidance goals have a significant effect on psychological regulation by reducing the mediation of emotion regulation (Shim, 2017).

Methodology

The present study is methodologically a descriptive correlation. The statistical population of this study consisted of 730 female high school students in Sangar. Due to the large size of the statistical population,

three schools were randomly selected; one class from each school, which includes the seventh, eighth and ninth grade. A total of 9 classrooms were selected with a student population of 252. The sampling method was cluster random. Goff standard questionnaire (1957) for students' responsibility variable, and Elliott and McGregor questionnaire (2001) for social goals variable were used to collect data. Najjarian and Davoodi questionnaire (2001) was used for the psychological vulnerability variable. The test of research hypotheses was used to analyze the collected data, and the structural equation method was used by means of LISREL8 statistical software to investigate the relationship between independent and mediating variables with the dependent variable.

Discussion and Results

Structural equation software has been used to assess the mediating role of social goals in the relationship between psychological vulnerability and responsibility of female high school students. Since the root mean index of the mean squared is approximately 0.037, the model has a good fit. Other goodness-of-fit indicators have also been accepted in the range.

According to the results of testing the first hypothesis, it was found that the strength of the relationship between psychological vulnerability and social goals is equal to (-0.60), which shows that the correlation is desirable. The t-test of the test was obtained (-7.67) which is smaller than the critical value of t at the 5% error level (-1.96) and shows that the observed correlation is significant. Therefore, it can be said that there is a negative and significant relationship between students' psychological vulnerability and their social goals.

Based on the results of the second hypothesis of the research, it was found that the strength of the relationship between social goals and responsibility is equal to (0.76), which shows that the correlation is desirable. The t-test of the test (8.72) was obtained which is greater than the critical value of t at the level of 5% error (1.96) and shows that the

observed correlation is significant. Therefore, it can be said that there is a positive and significant relationship between students' social goals and their responsibility.

The third hypothesis examined the relationship between students' psychological vulnerability and their responsibility. Based on the results of examining the third hypothesis of the study, it was found that the strength of the relationship between mental vulnerability and responsibility is equal to (-0.42), which shows that the correlation is favorable. The t-test of the test (-5.40) was obtained which is smaller than the critical value of t at the 5% error level (-1.96) and shows that the observed correlation is significant. Therefore, it can be said that there is a negative and significant relationship between students' psychological vulnerability and their responsibility.

Conclusion

The aim of this study was to assess the mediating role of social goals in the relationship between psychological vulnerability and responsibility of female high school students in Sangar. According to the results of the first hypothesis test, it can be said that there is a negative and significant relationship between students' psychological vulnerability and their social goals. The result is that studying is a priority for everyone and it is very difficult for the students to drop out of the school. They never forget school after graduation, and help their friends at the earliest opportunity if they need help.. The test results of the main hypothesis are consistent with and supported by research findings (moazenzadeh, 2017; Mohamadi, 2015; Machado & et al, 2017).

Based on the results of examining the second hypothesis of the research, it can be said that there is a positive and significant relationship between students' social goals and their responsibility. Therefore, it is concluded that there is a positive and significant relationship between students' social goals and their responsibility. The result is explained that when students simply make friends with others in the school and classroom environment and communicate more easily with others, they are better able to feel relaxed at the classroom and follow the teacher's

instructions. They listen well to their friends when they talk about their problems. The first sub-hypothesis is consistent with and supported by research findings (Kholghifar, 2014; Ajilchi, 2014; Ghazanfar, 2016).

Based on the results of the third hypothesis of the research, it can be said that there is a negative and significant relationship between students' psychological vulnerability and their responsibility. The result is explained by the fact that students are far from believing that their lives are often controlled by random events. At the same time, they do not accept the view that when they reach their goal, it is usually because of their own good-luck, and they attribute the results of their performance to their own efforts. The results of the second sub-hypothesis test are consistent with and supported by research findings (Torabi Zonouz, Mahmoud Alilou, Pak, 2020; Hamideh Moghadam, Sharifipour Chokami, Abolghasemi, 2021; Darzi Azadboni, fakhri, mirzaeian, 2019).

The main hypothesis of the study was to examine the mediating role of social goals in the relationship between psychological vulnerability and student responsibility. The result is explained in such a way that students' sense of responsibility arises when they are given responsibility. If you want the students and future builders of the country to be responsible, they should not be afraid to make mistakes. Students can be better responsible people if they have information in dealing with life issues and learn from their mistakes. The key to success in creating a sense of responsibility in a person is resolution and commitment. At the same time, they should be reminded that in any case they must accept the consequences of his mistakes. Test results of the main hypothesis with research findings (Torabi Zonouz, Mahmoud Alilou, Pak, 2020; Hamideh Moghadam, Sharifipour Chokami, Abolghasemi, 2021; Darzi Azadboni, fakhri, mirzaeian, 2019) is compliant and supported.

Keywords: Social goals, psychological vulnerability, student responsibility.

نقش میانجی اهداف اجتماعی در رابطه میان آسیب‌پذیری روانی با مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه

سارا حسینی^۱

محمد میرزایی خالص^۲

چکیده

هدف تحقیق حاضر، تعیین نقش میانجی اهداف اجتماعی در رابطه میان آسیب‌پذیری روانی با مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه شهر سنجر بوده است. روش تحقیق به لحاظ ماهیت، توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری تحقیق را دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه به تعداد ۷۳۰ نفر تشکیل می‌دهند. حجم نمونه تحقیق با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ۲۵۲ نفر به دست آمد. جهت گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان گاف (۱۹۵۷)، اهداف اجتماعی، الیوت مک‌گریگور (۲۰۰۱) و آسیب‌پذیری روانی نجاریان و داودی (۲۰۰۱) استفاده گردید که روایی آن‌ها توسط استاد صاحب‌نظران دانشگاهی مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن‌ها نیز از طریق آزمون ضریب آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت. به منظور تحلیل داده‌ها از تکنیک معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار آماری Lisrel و نیز نرم‌افزار آماری Spss استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد میان آسیب‌پذیری روانی دانش‌آموزان با اهداف اجتماعی و مسئولیت‌پذیری آن‌ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. میان اهداف اجتماعی دانش‌آموزان با مسئولیت‌پذیری آن‌ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج تحقیق نشان داد که اهداف اجتماعی در رابطه میان آسیب‌پذیری روانی با مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان نقش میانجی دارد.

واژه‌های کلیدی: اهداف اجتماعی، آسیب‌پذیری روانی، مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان.

۱. کارشناس ارشد، گروه علوم تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، ایران.
ssarahoseini2@gmail.com

۲. دانشجوی دکترا مدیریت، گروه مدیریت، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه آزاد واحد دهقان، اصفهان، ایران.

مقدمه

مسئولیت‌پذیری یک انتخاب آگاهانه و بدون اجبار در تعیین رفتار خود و چگونگی رفتار با دیگران در مناسبات اجتماعی است (Escartí, Wright, Pascual, & Gutiérrez, 2015). نتایج پژوهش‌های متعدد نشان می‌دهد که رفتار مسئولانه در روابط بین‌فردی سبب انعطاف‌پذیری، سازگاری اجتماعی و درنهایت موفقیت در زندگی خواهد شد. رفتار غیرمسئولانه نیز موجبات رفتار خودخواهانه و اغتشاش در مناسبات اجتماعی را فراهم می‌سازد. از همین رو وجود افراد با روحیه مسئولیت‌پذیری بالا یکی از سرمایه‌های عظیم اجتماعی به شمار می‌رود. اما متأسفانه امروزه شاهد افراد مسئولیت‌گریز هستیم و محیط‌هایی را می‌بینیم که زمینه‌های مسئولیت‌گریزی را در افراد تقویت می‌کنند. شواهد آماری حاکی از آن است که امروزه ضعف اخلاقی به‌عنوان مهم‌ترین معضل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شناخته می‌شود و نوجوانان از روحیه مسئولیت‌پذیری پایینی در حوزه فردی و اجتماعی برخوردارند (Ahmadizamani, goodarzi, dialameh, 2020). همچنین پژوهش‌ها نشان می‌دهند مسئولیت‌پذیری در هر جامعه‌ای، تنظیم روابط اجتماعی و انسانی، افزایش نوع‌دوستی و الگوی را موجب شده است و براساس آن، افراد، خود را نسبت به هم وابسته احساس می‌کنند و بر مبنای همین احساس وابستگی، سرنوشت خود را با دیگران در پیوند می‌بینند؛ بنابراین، در صورت نبود مسئولیت‌پذیری، اعضای جامعه نسبت به یکدیگر و جامعه‌ای احساس بیگانگی می‌کنند که در آن زندگی می‌کنند و به‌راحتی از کنار آسیب‌های اجتماعی موجود می‌گذرند (Ghasemi, Badsar, Fathi, 2018). همچنین گلاسر مسئولیت‌پذیری را توانایی برآوردن نیازهای خود و پذیرفتن پیامد رفتارها عنوان می‌کند، به‌گونه‌ای که مانعی در برآوردن نیازهای افراد جامعه نباشد. طبق نظر او مسئولیت‌پذیری به‌عنوان عاملی برای ارضای نیازهای متقابل افراد جامعه و همچنین همبستگی اجتماعی عمل می‌کند (Amarloo, shareh, 2018). آسیب‌پذیری روانی به استعداد و آمادگی افراد در جهت ابتلا به آشفتگی‌های روانی نظیر اضطراب و افسردگی اطلاق می‌شود. آسیب یا اختلال روانی عبارت است از نشانگان یا الگوی رفتاری و یا

روانی که اهمیت بالینی دارد و در فرد یافت می‌شود و یا پریشانی فعلی یا با افزایش فراوان خطر مرگ، درد، معلولیت ارتباط دارد (Springer, 2018). دانش‌آموزان بزرگ‌ترین سرمایه‌های انسانی هر جامعه محسوب می‌شوند زیرا با به‌کارگیری علم و دانش و مهارت‌های آموخته‌شده می‌توانند گام‌های استواری در جهت تعالی و آبادانی جامعه بردارند، بنابراین یکی از اهداف مهم نظام آموزشی، تربیت دانش‌آموزانی مسئولیت‌پذیر است (Gil, 2017). هدف نهایی آموزش در مدارس باید این باشد که دانش‌آموزان را به تدریج از وابستگی به معلم جدا کند و به آن‌ها آموزش دهد که خودشان هر آنچه را برای راهنمایی و هدایت رفتارشان ضرورت دارد، انجام دهند. از این رو، یکی از جامع‌ترین اهداف آموزش و پرورش در هر جامعه‌ای باید این باشد که به دانش‌آموزان پیام‌رساند که مسئولیت اعمال خود را بپذیرند (Cheng, 2017). مسئولیت‌پذیری^۱ با مفهومی که منبع کنترل^۲ نامیده می‌شود، در ارتباط است. منبع کنترل به ادراک فرد از آنچه باعث رفتارش شده است، اشاره دارد. دانش‌آموزان با منبع کنترل درونی و خودکنترلی بالا، خود و توانایی‌هایشان را برای مقابله با رویدادها باور دارند. به‌ویژه آن‌ها باور دارند که این اعمالشان است که باعث به وجود آمدن رخدادها می‌شود نه وقایع تصادفی یا اشخاص صاحب قدرت؛ بنابراین، آن‌ها انگیزش بیشتری دارند و احساس مسئولیت را معمولاً نهفته در خودشان می‌دانند. به نظر می‌رسد که هدف‌های اجتماعی فراگیران به‌عنوان یک عامل انگیزشی بر تصمیم شخصی تأکید دارد و بر میزان موفقیت آنان اثر می‌گذارد. علاوه بر این اگر فراگیران در موقعیت‌های آموزشی حمایت شوند و به آن‌ها اجازه انتخاب کردن و موقعیت‌هایی برای قبول مسئولیت‌های فردی درباره یادگیری خود داشته باشند، علاقه بیشتری به انجام تکالیف، شروع مطالعه و تحقیق از خود نشان می‌دهند و حتی این مسئله بر جهت‌گیری هدفی آنان تأثیر عمیقی می‌گذارد، بنابراین بررسی نحوه

۱) Responsibility
۲) Locus of control
۳) Social Goals

هدف‌گذاری فراگیران در درک و پرورش مسئولیت‌پذیری آنان نقش بسزایی دارد (Shim, ۲۰۱۸).

در این تحقیق تلاش می‌شود تا به این سؤال پاسخ داده شود که آیا میان آسیب‌پذیری روانی با مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه با نقش میانجی اهداف اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد؟

پیشینه پژوهش

حمیده مقدم، شریفی پور چوکامی و ابوالقاسمی (۲۰۲۱) در پژوهشی به پیش‌بینی رفتارهای انطباقی در برابر کوئید-۱۹ بر اساس نقش عواطف، خودشفقتی و آسیب‌پذیری روانی پرداختند. یافته‌های این پژوهش حاکی از نقش مهم عواطف، خودشفقتی و آسیب‌پذیری روانی در پیش‌بینی به کار بستن رفتارهای انطباقی در برابر کوئید ۱۹ در بزرگسالان است (Hamideh Moghadam, Sharifipour Chokami, Abolghasemi, 2021).

ترابی زنونز، علیلو، پاک (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی رابطه آسیب‌پذیری روانی - بدنی با اضطراب موقعیتی خصیصه‌ای در شرایط پاندمی ویروس کرونا پرداختند و نتایج نشان داد بین آسیب‌پذیری روان‌شناختی عمومی و اضطراب موقعیتی-خصیصه‌ای رابطه همبستگی معنادار وجود دارد. الگوی ساختاری این متغیرها بیانگر رابطه بین اضطراب موقعیتی با جسمانی‌سازی، اضطراب، افسردگی، فوییا و وسواس و رابطه بین اضطراب خصیصه‌ای با افسردگی، حساسیت بین فردی و وسواس است. موقعیت‌های استرس‌زا می‌تواند در افراد آسیب‌پذیر به بروز برخی اختلالات روان‌پزشکی مانند افسردگی، اضطراب، وسواس و حساسیت بین فردی منجر شود (Torabi Zonouz, Mahmoud Alilou, Pak, ۲۰۲۰).

درزی آزادبنی، فخری، میرزائیان (۲۰۱۹) در مقاله‌ای به بررسی نقش واسطه‌ای ایمنی هیجانی در رابطه بین ادراک ریسک با آسیب‌پذیری روانی در نوجوانان مبتلا به اختلال اضطراب اجتماعی پرداختند. نتایج این پژوهش با تأکید بر ضرورت ادراک ریسک و همچنین

نقش واسطه‌ای ایمنی هیجانی بر آسیب‌پذیری روانی نوجوانان، می‌تواند تلویحات کاربردی برای بهبود وضعیت روان‌شناختی در این قشر، ارائه دهد (DarziAzadboni, fakhri, ۲۰۱۹). (mirzaeian, ۲۰۱۹).

هافمن و والاس (۲۰۱۸) در پژوهش خود نشان دادند که هزینه‌های آسیب‌پذیری اقتصادی در اضطراب شدید احساسی و رفتارهای نامطلوب سلامت در نتیجه مراقبت نامناسب در ابعاد هیجانی، عاطفی و بین فردی در خانواده‌ها و دوستان است (Hafman, Valas, 2018). گیلسون (۲۰۱۸) در پژوهش خود نشان دادند که بین آسیب‌پذیری در ابعاد متفاوت و سطح امنیت با ابعاد هیجانی ایمن در ارزیابی، ابزار و بیان آن در افراد می‌توان روابط دقیقی را اشاره داشت (Gilson, ۲۰۱۸).

شیم و همکاران (۲۰۱۷)، تحقیقی با عنوان «بررسی رابطه اهداف اجتماعی و تنظیم روان‌شناختی از طریق میانجی‌گری تنظیم هیجان در دانشجویان» انجام دادند. روش تحقیق پیمایشی و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده است. نتایج تحقیق حاکی از آن بوده است که تنظیم هیجان در رابطه اهداف اجتماعی و تنظیم روان‌شناختی نقش میانجی‌گر دارد و اثرات کلی اهداف رویکردی اجتماعی ضعیف بوده است اما اهداف اجتماعی از طریق کاهش تنظیم هیجانی، تأثیر مستقیمی بر تنظیم روان‌شناختی دانشجویان داشته است. همچنین اهداف اجتنابی از طریق کاهش میانجی‌گری تنظیم هیجان تأثیر معنی‌داری بر تنظیم روان‌شناختی دارد (Shim, ۲۰۱۷).

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از لحاظ روش، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق را دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول شهر سنقر به تعداد ۷۳۰ نفر تشکیل دادند. با توجه به حجم بالای جامعه آماری، به‌طور تصادفی سه مدرسه انتخاب و از هر مدرسه که خود شامل

کلاس‌های پایه هفتم، هشتم و نهم می‌باشند یک کلاس انتخاب شدند. جمعاً تعداد ۹ کلاس درس انتخاب شد که حجم دانش آموزان آن‌ها ۲۵۰ نفر بوده است. جهت جلوگیری از کاهش اعتبار ناشی از ریزش پرسش‌نامه، تعداد ۲۵۵ پرسش‌نامه توزیع شد که از این تعداد، ۲۵۲ پرسش‌نامه برگشت داده شد. بر این اساس نرخ بازگشت پرسش‌نامه (۹۸/۸) درصد بوده است. روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای بوده است.

جهت گردآوری داده‌های مربوط به متغیر مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان از پرسش‌نامه استاندارد گاف (۱۹۵۷) استفاده شده است که دارای ۱۱ گویه بود. پرسش‌نامه مسئولیت‌پذیری گاف اولین بار همراه با ۱۴ مقیاس دیگر در "پرسش‌نامه روان‌شناختی کالیفرنیا" توسط گاف (۱۹۸۴) مطرح گردید. این پرسش‌نامه به صورت تک‌بعدی بوده و هدف از اجرای آن بررسی و سنجش میزان مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان بوده است. این پرسش‌نامه بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای طراحی شده است و نمره‌گذاری آن از (۱) تا (۵) است (Hamidi, Gheitasi, 2010).

جهت گردآوری داده‌های مربوط به متغیر اهداف اجتماعی از پرسش‌نامه ایوت و مک‌گریگور (۲۰۰۱) استفاده گردید که دارای ۱۳ گویه و در قالب سه بعد خودکنترلی (۱-۴)، همدلی (۵-۸) و همکاری (۹-۱۳) است. روایی و پایایی این پرسش‌نامه توسط استادان رشته مدیریت و مطالعه آزمایشی دانشگاه تهران مورد بررسی و تأیید قرار گرفته است (Jamshidi, 2018).

جهت گردآوری داده‌های مربوط به متغیر آسیب‌پذیری روانی از پرسش‌نامه نجاریان و داودی (۱۳۸۰) استفاده گردید که دارای ۳۹ گویه است و در قالب سه بعد افسردگی (۱-۱۴)، اضطراب (۲۳-۱۵) و وسواس (۳۹-۲۴) است. این پرسش‌نامه بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای (هیچ (۱)، کمی (۲)، تا حدودی (۳)، زیاد (۴)، بشدت (۵)) تنظیم شده است. این متغیر فرد را در یک هفته گذشته ارزیابی می‌کند. میانگین دو و بالاتر در نمرات خام کل پرسش‌نامه نشانه وجود علائم جدی دانسته می‌شود. نجاریان و داودی (۲۰۰۱) همبستگی بین دو فرم بلند و کوتاه را ۰/۹۵ گزارش کردند و اعتبار فرم را در کل نمونه ۰/۷۹ به دست آوردند. به‌منظور

تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از آزمون فرضیه‌های تحقیق، ابتدا از آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها و معادلات ساختاری به منظور بررسی میزان رابطه متغیرهای مستقل و میانجی با متغیر وابسته با استفاده از نرم‌افزار آماری LISREL8 استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

مشخصه‌های آمار توصیفی متغیرهای مسئولیت‌پذیری، آسیب‌پذیری روانی و اهداف اجتماعی دانش‌آموزان در جدول شماره ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	انحراف معیار	واریانس	چولگی	کشدگی
افسردگی	۳/۱۹	۰/۵۸	۰/۳۳۴	-۰/۳۳۹	۱/۷۹۹
اضطراب	۳/۳۲	۰/۴۵	۰/۲۰۷	-۰/۰۱۱	۰/۷۷۵
وسواس	۳/۳۲	۰/۵۰	۰/۲۵۲	۰/۳۴۳	۰/۵۱۰
آسیب‌پذیری روانی	۳/۳۱	۰/۴۸	۰/۲۳۲	۰/۵۴۴	۰/۹۲۵
خودکنترلی	۳/۲۹	۰/۳۳	۰/۱۱۰	۰/۲۱۶	۱/۱۰۷
همدلی	۳/۲۰	۰/۵۷	۰/۳۲۸	-۰/۳۴۴	۲/۱۰۱
همکاری	۳/۳۴	۰/۵۰	۰/۲۵۲	۰/۱۴۹	۰/۵۴۳
اهداف اجتماعی	۳/۳۰	۰/۶۸	۰/۴۷۱	-۰/۰۲۹	۰/۳۱۴
مسئولیت‌پذیری	۳/۲۸	۰/۳۸	۰/۱۴۲	۰/۰۵۷۷	۰/۳۱۵

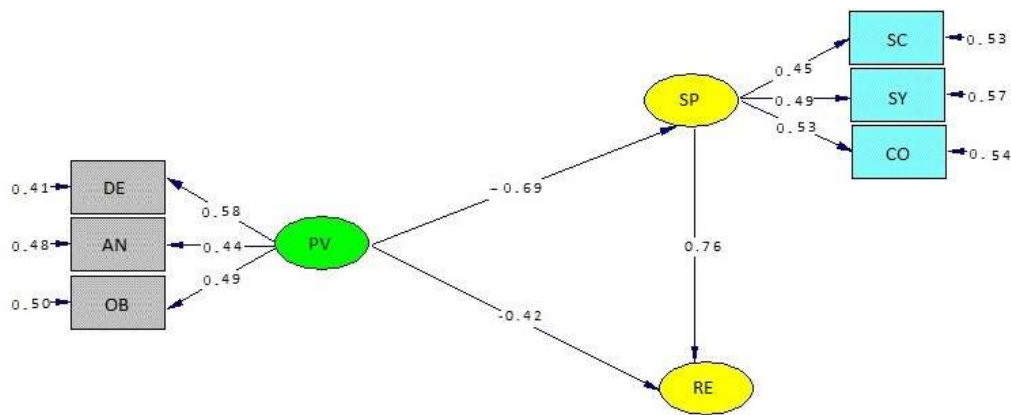
جدول (۱) نشان می‌دهد میانگین تمامی مؤلفه‌ها بالاتر از عدد ۳ است و از آنجایی که در طیف ۵ گزینه‌ای که انتخاب شده میانگین بالاتر از ۳ نشان‌دهنده موافق بودن وضعیت آن متغیر در جامعه آماری فوق است. از این رو این عامل نشان‌دهنده موافق بودن پاسخ‌دهندگان با این مؤلفه است.

جدول ۲. نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنف متغیرهای پژوهش

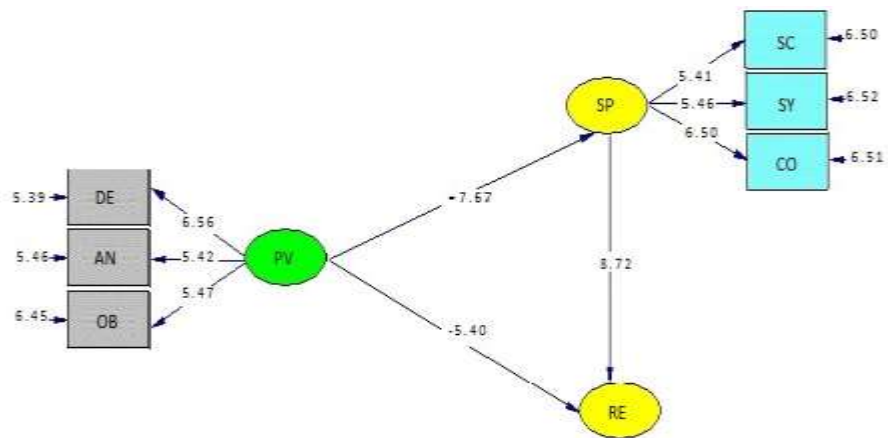
متغیرها	آزمون آماره	سطح معناداری
افسردگی	۱/۰۲۳	۰/۱۳۵
اضطراب	۱/۰۲۱	۰/۲۳۷
وسواس	۱/۱۶۸	۰/۱۶۷
آسیب‌پذیری روانی	۱/۱۷۳	۰/۱۵۸
خودکنترلی	۱/۱۹۰	۰/۱۳۹
همدلی	۱/۱۳۹	۰/۱۷۶
همکاری	۱/۱۱۷	۰/۱۹۴
اهداف اجتماعی	۱/۱۱۳	۰/۱۹۷
مسئولیت‌پذیری	۱/۱۸۰	۰/۱۴۳

مطابق اطلاعات جدول (۲) سطح معناداری آزمون کولموگروف - اسمیرنف برای همه متغیرها مورد مطالعه بیشتر از ۰/۰۵ است. لذا نتیجه آزمون برای هیچ‌یک از متغیرها معنی‌دار نیست و در نتیجه توزیع همه متغیرها نرمال است، بنابراین می‌توان از آزمون‌های پارامتریک برای آزمون فرضیه‌های پژوهش استفاده کرد.

مدل معادلات ساختاری نهایی برای سنجش نقش میانجی اهداف اجتماعی در رابطه میان آسیب‌پذیری روانی با مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه استفاده شده است. مدل فرضیه پژوهش در شکل‌های (۱) و (۲) ارائه شده است. این مدل با اقتباس از برونداد نرم افزار لیزرل ترسیم شده است.

شکل ۱. نتایج تائید مدل معادلات ساختاری فرضیات تحقیق

شکل ۲. آماره معناداری (t-value) نتایج تائید مدل معادلات ساختاری فرضیات تحقیق

نیکویی برازش مدل

از آنجا که شاخص ریشه میانگین مجذورات تقریب برابر ۰,۳۷، مدل از برازندگی خوبی برخوردار است. سایر شاخص‌های نیکویی برازش نیز در بازه مورد قبول قرار گرفته‌اند که در جدول (۳) آمده است.

$$\frac{x^2}{df} = \frac{69.60}{24} = 2.90$$

جدول ۳. شاخص های نیکوئی برازش مدل ساختاری فرضیات تحقیق

شاخص برازندگی	RMSEA	GFI	AGFI	NFI	NNFI	IFI
مقادیر قابل قبول	< ۰,۱	> ۰,۹	> ۰,۹	> ۰,۹	> ۰,۹	۱-۰
مقادیر محاسبه شده	۰,۰۳۷	۰,۹۱	۰,۹۳	۰,۹۵	۰,۹۶	۰,۹۲

بحث و نتیجه گیری

مطالعه حاضر باهدف سنجش نقش میانجی اهداف اجتماعی در رابطه میان آسیب پذیری روانی با مسئولیت پذیری دانش آموزان دختر دوره اول متوسطه شهر سنگر انجام شده است. با توجه به نتایج آزمون فرضیه اول مشخص شد که قدرت رابطه میان آسیب پذیری روانی با اهداف اجتماعی برابر (۰,۶۰-) محاسبه شده است که نشان می دهد همبستگی مطلوب است. آماره t آزمون نیز (۷,۶۷-) به دست آمده است که کوچکتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی (۱,۹۶-) بوده و نشان می دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین می توان گفت میان آسیب پذیری روانی دانش آموزان با اهداف اجتماعی آن ها رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

نتیجه حاصل بدین صورت تبیین می گردد که درس خواندن در اولویت تمامی امور قرار دارد و ترک چنین مدرسه ای برایشان خیلی سخت است. آن ها بعد از اتمام تحصیلات، هیچ گاه مدرسه را فراموش نمی کنند و اگر دوستانشان به کمک درسی نیاز داشته باشند در اولین فرصت آن ها را یاری می کنند. آن ها با بیان جملات یا ابراز احساس، به دوستان خود نشان می دهند که دوستانشان دارند و به افرادی که کارهای خوب انجام می دهند جملات تحسین برانگیزی می گویند. آن ها حتی میز تحریر خود را تمیز و مرتب نگه می دارند و تکالیف کلاسی را به موقع

انجام خواهند داد. نتایج آزمون فرضیه اول با یافته‌های پژوهشی (moazenzadeh, 2017) (Mohamadi, 2015) و (Machadoo & et al, 2017) مطابقت داشته و پشتیبانی می‌شود.

بر اساس نتایج حاصل از بررسی فرضیه دوم پژوهش مشخص شد که قدرت رابطه میان اهداف اجتماعی با مسئولیت‌پذیری برابر (۰,۷۶) محاسبه شده است که نشان می‌دهد همبستگی مطلوب است. آماره t آزمون نیز (۸,۷۲) به دست آمده است که بزرگ‌تر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی (۱,۹۶) بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین می‌توان گفت میان اهداف اجتماعی دانش‌آموزان با مسئولیت‌پذیری آن‌ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بنابراین نتیجه گرفته می‌شود که میان اهداف اجتماعی دانش‌آموزان با مسئولیت‌پذیری آن‌ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتیجه حاصل بدین صورت تبیین می‌گردد که زمانی که دانش‌آموزان در محیط مدرسه و کلاس به سادگی با اطرافیان خود دوست می‌شوند و راحت‌تر با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند، بهتر می‌توانند در سطح کلاس احساس آرامش نموده و از دستورات معلم پیروی نمایند. آن‌ها زمانی که دوستانشان از مشکلاتشان می‌گویند، به آن‌ها خوب گوش می‌دهند. آنان بر این باورند هنگامی که اطرافیان از آن‌ها عصبانی هستند، با والدین خاتمه می‌دهند. آنان بر این باورند هنگامی که اطرافیان از آن‌ها عصبانی هستند، آرامش خود را حفظ می‌کنند و نیز وقتی اتفاق بدی برای اطرافیانشان می‌افتد ناراحت می‌شوند. بر این اساس دانش‌آموزان در تصمیم‌گیری‌های مدرسه دخالت داده می‌شوند و تصمیم‌گیری‌های مدرسه کاملاً منطبق با نظرات دانش‌آموزان است. در چنین شرایطی آن‌ها با ورود در چنین مدرسه‌ای روحیه تحصیل در آن‌ها افزایش یافته است و افتخار می‌کنند که در چنین مدرسه‌ای تحصیل می‌نمایند. نتایج آزمون فرضیه فرعی اول با یافته‌های پژوهشی (Kholghifar, 2014; Ajilchi, 2014; Ghazanfar, 2016) مطابقت داشته و پشتیبانی می‌شود.

فرضیه سوم به بررسی رابطه میان آسیب‌پذیری روانی دانش‌آموزان با مسئولیت‌پذیری آن‌ها پرداخت. بر اساس نتایج حاصل از بررسی فرضیه سوم پژوهش مشخص شد که قدرت رابطه میان آسیب‌پذیری روانی با مسئولیت‌پذیری برابر (۰,۴۲-) محاسبه شده است که نشان می‌دهد

همبستگی مطلوب است. آماره t آزمون نیز (۵,۴۰-) به دست آمده است که کوچکتر از مقدار بحرانی t در سطح خطای ۵٪ یعنی (۱,۹۶-) بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین می‌توان گفت میان آسیب‌پذیری روانی دانش‌آموزان با مسئولیت‌پذیری آن‌ها رابطه منفی و معناداری وجود دارد. نتیجه حاصل بدین صورت تبیین می‌گردد که دانش‌آموزان از این باور به دور هستند که زندگی‌شان اغلب رویدادهای تصادفی کنترل می‌کنند. آن‌ها در ضمن این دیدگاه که وقتی به هدف خود می‌رسند، معمولاً به خاطر خوش‌شانسی خودشان هست را قبول ندارند و نتایج عملکردشان را بر پایه تلاش‌های خود می‌دانند. آن‌ها وقتی برای خود برنامه‌ای تنظیم می‌کنند، مطمئن هستند که تا آخر آن را انجام خواهند داد. در ضمن آن‌ها می‌دانند که دوستانشان نیز مانند خودشان از شخصیتی آرام و مهربان برخوردارند. در نهایت آن‌ها این توانایی را دارند که علایق شخصی خود را حفظ نمایند. در چنین شرایطی آن‌ها دوست دارند، حتی بعد از ساعت درسی در مدرسه بمانند. چنین دانش‌آموزانی وابستگی عاطفی شدیدی به مدرسه دارند و غالباً سر موقع در مدرسه حاضر شده و نیاز به تذکر دیگران ندارند. نتایج آزمون فرضیه فرعی دوم با یافته‌های پژوهشی (Torabi Zonouz, Mahmoud Alilou, Pak, ۲۰۲۰; Hamideh Moghadam, Sharifipour Chokami, Abolghasemi, DarziAzadboni, fakhri, mirzaeian, 2019; ۲۰۲۱) مطابقت داشته و پشتیبانی می‌شود.

فرضیه اصلی پژوهش نیز به بررسی نقش میانجی اهداف اجتماعی در رابطه میان آسیب‌پذیری روانی با مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان پرداخت.

به‌منظور بررسی اثر میانجی اهداف اجتماعی در فرضیه مورد بحث، بایستی اثر مستقیم دو سازه را با اثر غیرمستقیم در حالت دخیل ساختن متغیرهای میانجی مورد بررسی قرار داد تا در صورت افزایش اثر بتوان اثر میانجی را قابل قبول دانست. در فرضیه حاضر اثر مستقیم برابر (۰,۴۲-) است. اثر غیرمستقیم در صورت وجود متغیر میانجی اهداف اجتماعی عبارت است

از:

$$(-0,69) \times (0,76) = 0,524$$

با توجه به کمتر بودن اثر مسیر مستقیم از مسیرهای غیرمستقیم بنابراین وجود متغیر میانجی اهداف اجتماعی قدرت رابطه را افزایش می‌دهد و نقش میانجی در فرضیه حاضر مورد تأیید واقع می‌شود. نتیجه حاصل بدین‌صورت تبیین می‌گردد که حس مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان وقتی به وجود می‌آید که به آنان، مسئولیت واگذار شود. اگر بخواهید دانش‌آموزان آینده‌سازان کشور مسئولیت‌پذیر باشند نباید آن‌ها را از اشتباه کردن ترسانند. اگر دانش‌آموزان در رویارویی با مسائل زندگی اطلاعاتی داشته باشند و از اشتباهات خود درس بگیرند، بهتر می‌توانند انسان‌هایی مسئولیت‌پذیر باشند. شرط اصلی برای موفقیت در ایجاد حس مسئولیت‌پذیری در فرد ثبات قدم و متعهد بودن است. هم‌زمان با این موضوع باید به وی یادآوری کرد که در هر شرایطی باید تبعات اشتباهاتش را نیز بپذیرد.

درس خواندن در اولویت تمامی امور قرار دارد و ترک چنین مدرسه‌ای برایشان خیلی سخت است. آن‌ها بعد از اتمام تحصیلات، هیچ‌گاه مدرسه را فراموش نمی‌کنند و اگر دوستانشان نیاز به کمک درسی داشته باشند در اولین فرصت آن‌ها را یاری می‌کنند. آن‌ها با بیان جملات یا ابراز احساس، به دوستان خود نشان می‌دهند که دوستانشان دارند و به افرادی که کارهای خوب انجام می‌دهند جملات تحسین‌برانگیزی می‌گویند. آن‌ها حتی میز تحریر خود را تمیز و مرتب نگه می‌دارند و تکالیف کلاسی را به‌موقع انجام خواهند داد. نتایج آزمون فرضیه اصلی با یافته‌های پژوهشی (Torabi Zonouz, Mahmoud Alilou, Pak, ۲۰۲۰; Hamideh Moghadam, Sharifipour Chokami, Abolghasemi, 2021; DarziAzadboni, fakhri, mirzaeian, 2019) مطابقت داشته و پشتیبانی می‌شود. بر اساس نتایج تحقیق پیشنهاد می‌گردد:

۱. وقتی مشکلی برای دانش‌آموزی پیش می‌آید سایر هم‌کلاسی‌ها جهت رفع مشکل آن اقدام کنند.

۲. از نظرات دانش‌آموزان در تصمیم‌گیری‌های کلاسی و حتی مدرسه استفاده گردد.

۳. به دانش‌آموزان پیشنهاد می‌گردد مشکلات درسی را با سایر همکلاسی‌های خود با مذاکره و گفت‌وگو حل نمایند و از پرخاشگری دوری نمایند.
۴. به دانش‌آموزان درون‌گرا، کم‌رو و مضطرب که تمایلی به ابراز وجود ندارند، توجه کرده و با تقویت رفتارهای مثبت آن‌ها را به مشارکت و واگذاری مسئولیت‌پذیری در بحث‌های کلاسی و کارهای گروهی تشویق کنیم.
۵. این پژوهش در حرفه‌های دیگر از جمله حرفه‌های پرسترس، مانند مددکاران اجتماعی، پزشکان اورژانس، مشاوران و پرستاران صورت گیرد.
۶. پیشنهاد می‌گردد جهت تعمیم‌پذیری بیشتر این پژوهش در نمونه‌های دانش‌آموزان از سایر مدارس، همچنین قشرهای مختلف جامعه صورت گیرد.
- از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به این موارد اشاره کرد که محقق حین اجرای پژوهش حاضر دریافت که متغیرهای دیگری (همچون سرمایه هیجانی و اشتیاق تحصیلی) بر مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان مؤثر است، لکن در پژوهش حاضر ثابت فرض شده است. همچنین می‌توان به عدم تعمیم نتایج پایان‌نامه به سازمان‌های آموزشی دیگر همچون مدارس پسرانه جهت پیاده‌سازی نتایج پژوهش حاضر اشاره نمود. در مورد محدودیت دیگر این پژوهش می‌توان گفت که به دلیل شیوع بیماری کرونا، دسترسی به نمونه آماری با دشواری مواجه بود و زمان زیادی صرف جمع‌آوری اطلاعات و اجرای پرسش‌نامه‌های پژوهش شد.

Reference

- Ahmadizamani, Z., goodarzi, A., dialameh, N. (2020). Systematic review of factors affecting student responsibility with emphasis on the role of the school. *Islamic Perspective on Educational Science*, 7(13), PP: 23-57. doi: 10.30497/edus.74912. (in Persian).
- Amarloo P., Shareh H. (2018). Social Support, Responsibility, and Organizational Procrastination: A Mediator Role for Basic Psychological Needs Satisfaction. *IJPCP*; 24 (2), PP:176-189. (in Persian).
- Escartí, A., Wright, P. M., Pascual, C., & Gutiérrez, M. (2015). Tool for Assessing Responsibility-based Education (TARE) 2.0: Instrument revisions, inter-rater reliability, and correlations between observed teaching strategies and student behaviors. *Universal Journal of Psychology*. 3(2), PP:55-63.
- Cheng, R. W. Y., & Lam, S. F. (2017). The interaction between social goals and self-construal on achievement motivation. *Contemporary Educational Psychology*, 38(2), PP: 136-148.
- Darzi Azadboni, M., Fakhri, M., Mirzaian, B. (2019). Mediating role in the relationship between perceived risk of emotional safety psychological vulnerability in adolescents with social anxiety disorder. *Journal of Excellence in counseling and psychotherapy*, 8(31), PP: 53-68. (in Persian).
- Ghasemi, M., Badsar, M., Fathi, S. (2018). An Investigation into the Mediating Role of Religiosity in Analysis of the Factors Influencing Social Responsibility of Student. *Journal of Applied Sociology*, 29(1), PP:189-206. doi: 10.22108/jas.2018.22647. (in Persian).
- Gil, D. N., Rivero, E. J. R., & Martín, A. E. R. (2017). Efecto del locus de control en la relación entre participación presupuestaria y rendimiento: un estudio experimental. *Revista de Contabilidad*, 20(1), PP:73-81.
- Gilson, E. C. (2018). Beyond Bounded Selves and Places: The Relational Making of Vulnerability and Security. *Journal of the British Society for Phenomenology*, 49(3), PP: 229-242.

- Hamideh Moghadam, *A., Sharifipour Chokami, Z., Abolghasemi, A.(2021). Predicting Adaptive Behaviors Against COVID-19 based on Affects, Selfcompassion & Psychological Vulnerability, *Clinical Psychology*, 13(2). PP: 65-74. (in Persian).
- Hamidi, F., Gheitasi, M. (2010). Comparison of perfectionism, procrastination and responsibility in students of teacher training centers in Ahvaz by gender, *Cultural-Educational Quarterly of Women and Family*, Year 6, No. 18. (in Persian).
- Hoffman, G. J., & Wallace, S. P. (2018). The cost of caring: Economic vulnerability, serious emotional distress, and poor health behaviors among paid and unpaid family and friend caregivers. *Research on aging*, 40(8), PP: 791-809.
- Jamshidi, Z. (2018). Relationship between social goals and internal and external control with the responsibility of female students in the first year of high school in Sangar region in the academic year 1396-97. Master Thesis in Educational Sciences, *Islamic Azad University, Tonekabon Branch*. (in Persian).
- Shim, S. S., & Fletcher, K. L. (2018). Perfectionism and social goals: What do perfectionists want to achieve in social situations?. *Personality and Individual Differences*, 52(8), PP:919-924.
- Shim, S. S., Cho, Y., & Wang, C. (2017). Classroom goal structures, social achievement goals, and adjustment in middle school. *Learning and Instruction*, 23,PP: 69-77.
- Springer, M. G. (2018). The influence of an NCLB accountability plan on the distribution of student test score gains. *Economics of Education review*, 27(5), PP:556-563.
- Torabi Zonouz, S., Mahmoud Alilou, M., Pak, R. (2020). The investigate the relationship between mental-physical vulnerability and state-trait anxiety in coronavirus pandemics. *Research in Cognitive and Behavioral Sciences*, 10(1),PP: 33-46. (in Persian).